

ETISK HANDEL

Arbetsdagar så långa som 14 timmar, hälsoskadlig arbetsmiljö, en lön omöjlig att leva på och trakasserier mot fackföreningar. Det är verkligheten för många av de människor som tillverkar varorna vi köper. Ta en funderare på var dina skor, din mobiltelefon eller datorn du använder kommer ifrån. Aktörer inom etisk handel försöker påverka den konventionella handeln att ta ansvar för hur varorna tillverkas och motverka brott mot mänskliga rättigheter inom arbetslivet. Företagen själva brukar kalla sitt arbete med etiska/sociala och miljömässiga frågor inom verksamheten för CSR (Corporate Social Responsibility).

Uttrycket "etisk handel" används inte lika mycket i Sverige som det görs i exempelvis Storbritannien (Ethical Trade). Det finns inga varor som säljs under epitetet "etiskt handlade" som vedertaget begrepp. Aktörer inom etisk handel arbetar inte efter fastställda kriterier såsom inom rättvis handel, även om ILO:s kärnkonventioner brukar fungera som ledmotiv i de krav man ställer på företagen. Arbetsmetoder som används är opinionsbildning, informationsspridning till konsumenter och granskningar av företagen som sedan publiceras i rapporter. Ofta förs även en dialog med företagen.

Uppförandekoder

Aktörer inom etisk handel brukar uppmana företagen att anta en s.k. uppförandekod (Code of Conduct) som ska appliceras både inom företaget och hos företagets leverantörer. ILO:s kärnkonventioner brukar fungera som riktlinjer för innehållet i uppförandekoden. När en uppförandekod är antagen börjar det komplicerade och oerhört viktiga arbetet med att säkerställa att kriterierna i koden efterlevs. I långa och komplicerade leverantörskedjor kan det vara en svår uppgift. Därför utarbetar aktörer inom etisk handel riktlinjer för hur detta arbete kan genomföras på ett seriöst sätt. Det handlar om kontroller, transparens, inköpsstrategier, prissättning osv.

Globala ramavtal

Ofta är det företagen själva som undersöker huruvida kriterierna i en uppförandekod följs, vilket många gånger inte är tillräckligt. Granskningar har visat att villkoren för producenter och anställda inte blir nämnvärt bättre, trots att en uppförandekod har funnits i ett flertal år. Många aktörer inom etisk handel har därför börjat uppmana företagen att teckna s.k. globala ramavtal (International/Global Framework Agreements). Ett globalt ramavtal är ett avtal mellan ett företag med global verksamhet och ett internationellt branschfack. Det skrivs under av båda parter som förbinder sig att arbeta enligt dess normer. Innehållet i ett ramavtal skiljer sig inte nämnvärt från en uppförandekod, men en viktig skillnad är att det involverar representanter från de anställda. Både anställda och företagsrepresentanter kan alltså kontrollera att avtalet följs. Ett globalt ramavtal ska underlätta för de anställda att gå med i en fackförening – något som är mycket ovanligt i många av producentländerna. Dessutom öppnar det upp för en dialog mellan företagsledning och anställda.

Flerpartsinitiativ

På flera håll i världen har företag, organisationer och ibland fackföreningar gått samman i s.k. flerpartsinitiativ (Multi-Stakeholders Initiative) där man gemensamt försöker hitta bra lösningar för att förbättra villkoren i producentländerna.

Källa: www.rattvishandel.net